

НЕЗВИЧНЕ Й ЦІКАВЕ НАМ ВІДКРИВАЄ ЕКСКУРСІЯ МІСТОМ, КРАЇНОЮ, КРАЄМ

Пропедевтика лінгвокраїнознавства на уроках німецької мови

Діана ОРЕЛ, учитель німецької мови,
гімназія “Пріоритет”, м. Київ

Соціокультурна компетентність молодших школярів як складова комунікативної компетентності передбачає елементарні знання з лінгвокраїнознавства. Аби формувати в учнів уявлення про особливості культури й пам'ятки своєї держави та країн, мову яких вивчають, варто організовувати уроки у формі подорожей чи екскурсій. Розробку саме такого уроку пропонує авторка і запрошує всіх до столиці України.

Сучасні концепції навчання будь-якої мови розглядають її як відображення культури народу. Тож в опануванні мови іншого народу важливе місце має належати засвоєнню його культурних і духовних цінностей, особливостей менталітету, традицій поведінки. Вивченням цих питань займається окрема, порівняно молода галузь — лінгвокраїнознавство.

Лінгвокраїнознавство — це галузь знань на межі країнознавства й лінгвістики, що досліджує мовленнєву й немовленнєву (жести, міміка тощо) поведінку носіїв певної культури, їхні фонові знання, відображені у мові. Мета лінгвокраїнознавства — виявляти цілісну систему соціокультурних уявлень носіїв мови для підвищення успішності міжнаціональної комунікації.

Вивчаючи німецьку мову, школярі стикаються з багатьма незнайомими їм культурними реаліями, оскільки державний устрій німецькомовних країн, їхня система освіти, архітектура, історія суттєво відрізняються від українських. Традиційні свята, страви, побут у цілому також незвичні для українського учня. Тож уміння перекласти текст не означає можливості зрозуміти його зміст правильно: потрібні додаткові коментарі.

Людині, не знайомій з німецькою системою оцінювання учнів, здається, що оцінка в 1 бал — найнижча з можливих, проте насправді це найвищий бал, який ставлять тільки за особливі досягнення. У контексті

лексика може набувати невластивих значень: слова *mal* (раз), *nur* (тільки), *etwa* (приблизно) роблять проханьня ввічливим так само, як і слово *bitte* (будь ласка), і є взаємозамінними з ним. Суттєво відрізняється також граматики: у німецькій мові ввічливе звертання до однієї людини збігається з формою не другої (*ihr* — ви), а третьої (*sie* — вони) особи множини.

Отже, успішно оволодівати іноземною мовою можна тільки за умови, що уявлення про значення мовних одиниць у носіїв цієї мови та в тих, хто її вивчає, максимально зближені. Досягти цього можна завдяки всебічному дослідженню культури й побуту країн, мову яких вивчають.

Для молодших школярів, яким іще важко засвоїти особливості устрою німецькомовних країн, пропедевтикою лінгвокраїнознавчих знань служить вивчення лексики, що стосується культури в цілому. Значно легше засвоювати мовленнєві одиниці, пов'язані з державним устроєм, визначними пам'ятками, культурними та іншими об'єктами, якщо дитина вже знайома з цими реаліями. Тому на уроках іноземної мови у початковій школі слід приділити увагу розповідям про пам'ятки української культури мовою, яку вивчають.

Якщо учень знає, що територія України поділяється на області й райони, столиця у державі одна, а міст — багато, і ці міста можуть бути обласними чи районними центрами, то такому школяреві значно легше у старших класах засвоїти інформацію про федеративний устрій Німеччини. Володіючи німецькою

Помилуватися **київськими пейзажами** діти можуть, розглядаючи репродукції картин Сергія Шишка на сторінках випуску *“Джміль”, 2014, № 2*, де також подано приклад бесіди, або на сайті журналу.

Завантажте репродукції картин

С. Шишка:

jmil.com.ua/2014-2/vernissage

Після цього доречно розіграти у ролях **музичну екскурсію столицею** за сценарієм, опублікованим у журналі *“Джміль”, 2015, № 2*.

лексикою, яка стосується архітектурних особливостей, визначних пам'яток та інфраструктури рідного йому міста/села, учень зможе без надмірних зусиль опанувати знання про особливості міст Німеччини чи Австрії, звернувши увагу на спільні й відмінні риси в державному устрої України та німецькомовних країн.

Працюючи з такими темами, обов'язково слід враховувати вікові й психологічні особливості молодших школярів, рівень їхніх фонових знань, інтереси. Так, під час розгляду теми “Населені пункти” треба говорити не тільки про пам'ятки архітектури, а й про культурні об'єкти, призначені для дозвілля дітей: зоопарки, лялькові театри, парки атракціонів тощо. Це підвищить емоційність уроку й рівень мотивації дітей до навчання.

Подаємо розробку уроку, присвяченого вивченню Києва як столиці України в межах теми “Населені пункти”.

UNSER ERSTAUNLICHES KYJIV НАШ ДИВОВИЖНИЙ КИЇВ

Урок німецької мови у 4-му класі

Діана ОРЕЛ

Тема. Населені пункти. Подорож до Києва.

Мета. Навчати користуватися німецькою мовою як засобом спілкування й орієнтування в інформаційному просторі. Поглиблювати знання про Київ як українську столицю, його визначні пам'ятки та інші культурні об'єкти. Розвивати комунікативні здібності, пам'ять, увагу. Виховувати любов до Батьківщини, пробуджувати інтерес до пізнавальних подорожей і екскурсій.

Матеріали та обладнання: мультимедійний комплект, звуки залізниці в аудіозаписі, картки з текстом “Кужів” та листа-загадки, зображення визначних пам'яток Києва і листівки з ними, зображення тварин зоопарку, реквізит для інсценівки “Ріпка”.

Хід уроку

I. Організаційний момент (1–2 хв)

II. Визначення учнями теми й мети уроку (5–7 хв)

1. Лист-загадка

Учитель роздає картки з текстом листа і таблицею для розшифрування кодового слова, захованого у тексті.

— Ich habe einen Brief aus Deutschland. Lesen wir! (Я маю лист із Німеччини. Прочитаймо його!)

”Hallo, ukrainische Schüler! Ich (1)eiße Lukas. Ich lebe in Deutschl(8)nd, in Leipzig. Lei(5)zig ist schöne Großstadt. Ich h(2)be viele Freunde. Wir gehen spazieren, hören M(3)sik und sehen Filmen z(3)sammen. Wir lieben Tiere, interes(6)ante Bücher un(9) Malkunst. Wir reisen auch gern. Und wir suchen die Freunde aus ganzen Welt. Wir möchten alle Staaten sehen! Jetz(10) fahren wir nach die Ukraine.

Könnst ihr uns helfen? Wir möch(7)en einen ukrainische Stad(5) sehen. Unsere Träume stellt sich unter die Zählen.

Alles gute!

Lukas und andere deutsche Schüler“

(“Привіт, українські школярі! Мене звуть Лукас. Я живу в Німеччині, у Лейпцигу. Лейпциг — гарне велике місто. У мене багато друзів. Ми разом гуляємо, слухаємо музику і дивимося фільми. Ми любимо тварин, цікаві книжки й живопис. Також ми охоче подорожуємо. Ми шукаємо друзів по всьому світі. Ми хотіли б побачити всі країни! Зараз ми ідемо до України. Чи не могли б ви нам допомогти? Ми хотіли б побачити одне українське місто. Наша мрія захована за числами.

На все добре!

Лукас та інші німецькі школярі”)

Учні читають і перекладають текст, випишують пропущені літери в таблицю.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
H	a	u	p	t	s	t	a	d	t

2. Словотвір

— Was bedeutet das Word „Hauptstadt“? Vergleichen wir! (Що означає слово “Hauptstadt”? Порівняймо!)

Die Stadt — місто;

groß (великий) + die Stadt = die Großstadt (велике місто);

klein (маленький) + die Stadt = Kleinstadt (маленьке місто);

ВІДКРИВАЙМО УКРАЇНУ разом із журналом “ДЖМІЛЬ”

Мотивувати учнів до пізнання природи, історії та культури України допомагає розвивальний журнал “Джміль”. Кожен випуск — це скарбничка матеріалів з цікавої дітям теми з обов’язковим українознавчим компонентом.

- Розповіді про унікальні місця України, рослинний і тваринний світ.
- Інтерактивні міні-лекції про сучасне мистецтво і твори народних майстрів.
- Настільні ігри, присвячені історичним пам’яткам України.
- Уявні мандрівки до самотніх куточків нашої Батьківщини, де зародилися унікальні види розпису: с. Петриківки (2019, № 3); Яворівщини (2018, № 12); Косівщини (2018, № 10); смт Опішні (2018, № 7-8); с. Самчики (2016, № 2).

За публікаціями журналу можна організувати такі **види діяльності**:

- спільне чи самостійне читання;
- бесіди, обмін враженнями;
- створення колажів і стіннівок за змістом прочитаного;
- проекти;
- індивідуальну роботу з обдарованими учнями;
- свята або інші позакласні заходи.

Для організації групової роботи в класі й самостійного читання вдома запропонуйте батькам учнів **передплатити журнал “Джміль” на весь клас.**

Варіанти вигідної передплати обирайте на сайті:

jmil.com.ua/peredplata

Цікавих уроків і захопливого дозвілля!

Тематичні випуски

“Україна — це Європа” (2018, № 7-8)

“Моя Україна” (2015, № 1)

“Славні козаки” (2015, № 4)

Придбати можна в редакції.

Звертайтеся за телефонами:

(044) 486-13-32, (067) 504-50-22

Відправляйте заявки на адресу:

books@dsvvit.com.ua